

Podróże w czasie
WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY
KLASA VII SZKOŁY PODSTAWOWEJ

TEMAT LEKCJI	WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY				
	Poziom konieczny ocena dopuszczająca	Poziom podstawowy ocena dostateczna	Poziom rozszerzający ocena dobra	Poziom dopełniający ocena bardzo dobra	Poziom wykraczający ocena celująca
Dział I Europa i ziemie polskie po kongresie wiedeńskim	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - daty: 1814–1815, 1815, 29 XI 1830, 22/23 I 1863, 1863–1864, III 1864 - postanowienia polityczne kongresu wiedeńskiego - postać: Jamesa Watta, Aleksandra I, Adama Czartoryskiego, Fryderyka Chopina, Adama Mickiewicza wielkiego księcia Konstantego, Piotra Wysockiego, cara Mikołaja I, Romualda Traugutta - okres trwania rewolucji przemysłowej w Anglii (Wielkiej Brytanii) oraz w innych krajach europejskich i Stanach Zjednoczonych - cele walki powstańców powstania listopadowego i styczniowego - cele polityki zaborców w stosunku do społeczeństwa polskiego, - metody walki Polaków z rusyfikacją i germanizacją 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - postanowienia terytorialne kongresu wiedeńskiego - daty: 1831, 1832 - postać cara Aleksandra II Michała Drzymały - cele polityczne stronnictw „białych” i „czerwonych” - przedstawicieli polskiego pozytywizmu - główne założenia programowe polskiego pozytywizmu <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pojęcia: naród, ruchy narodowe, klasa społeczna (klasa wyższa, klasa średnia, klasa robotnicza), ziemie zabrane, autonomia Statut organiczny, : wieszcz narodowy, epopeja narodowa, polski mesjanizm, pozytywizm, praca organiczna, praca u podstaw, ruch spółdzielczy, trójlojalizm - przyczyny rewolucji przemysłowej - przyczyny zwołania kongresu wiedeńskiego 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - datę: 1830, 1861–1862 1871–1878, 1885, 1886 - miejsca głównych wystąpień przeciw porządkowi wiedeńskiemu (do 1830) - postaci: George’a Stephensona, Roberta Fultona, Ksawerego Druckiego -Lubeckiego, – Józefa Chłopickiego, Jana Skrzyneckiego Aleksandra Wielopolskiego, Ottona von Bismarcka <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przyczyny powstania i cele Świątego Przymierza - przyczyny wybuchu rewolucji lipcowej - pojęcia: płodozmian, związki zawodowe ziemianie, inteligencja, dyktator, Cytadela - wpływ rewolucji przemysłowej na przemiany społeczne - zasady ustrojowe Królestwa Polskiego (Kongresowego) 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - postać: Klemensa von Metternicha - daty: 1853–1856 <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pojęcie: konserwatyzm - cele istnienia tajnych związków - znaczenie maszyny parowej dla rozwoju różnych gałęzi przemysłu - wpływ postawy części przywódców powstania na przebieg i rezultat walk - zależność postaw społeczeństwa polskiego wobec zaborców od polityki prowadzonej przez dane państwo zaborcze <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przedstawić okoliczności rozwoju ruchów narodowych w Europie w I połowie XIX w. - scharakteryzować poglądy XIX-wiecznych konserwatystów 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - omówić działalność państw europejskich zmierzającą do uniemożliwienia wybuchu rewolucji w Europie - dostrzec związek między sytuacją klasy robotniczej a groźbą rewolucji w Europie - opisać położenie Polaków na terenach zaboru pruskiego (i Prus) oraz austriackiego - dostrzec różnicę w położeniu Polaków mieszkających pod zaborami oraz na terenie Rzeczypospolitej Krakowskiej - wskazać różnice między reformami uwłaszczeniowymi przeprowadzonymi w zaborach pruskim, austriackim i rosyjskim - wyjaśnić okoliczności przyznania autonomii Polakom w zaborze austriackim

	<p>Uczeń rozumie: – pojęcia: „stary ład”, legitymizm, równowaga sił, rewolucja przemysłowa, kolonia, rewolucja agrarna, maszyna parowa, germanizacja, sprzysiężenie podchorążych, noc listopadowa Wielka Emigracja, branka rusyfikacja – przyczyny popularności idei mesjanizmu w społeczeństwie polskim.</p> <p>Uczeń potrafi: – wymienić państwa, które miały decydujący głos podczas kongresu wiedeńskiego – wyjaśnić, dlaczego Anglię nazywano „warsztatem świata” – wyjaśnić, czym była maszyna parowa – wymienić decyzje kongresu wiedeńskiego w sprawie polskiej – wskazać na mapie podział ziem polskich dokonany podczas kongresu wiedeńskiego – przedstawić okoliczności wybuchu powstania listopadowego – wskazać na mapie miejsca głównych skupisk polskich emigrantów politycznych</p>	<p>-niezadowolenia Polaków z sytuacji panującej w Królestwie Polskim – cele polityki zaborców: rosyjskiego, pruskiego i austriackiego wobec społeczeństwa polskiego po upadku powstania listopadowego pojęcia: Rząd Narodowy, tajne państwo, uwłaszczenie – z czego wynikał bierny stosunek chłopów do powstania</p> <p>Uczeń potrafi: – wskazać na mapie obszary, których dotyczyły decyzje terytorialne kongresu wiedeńskiego – wymienić czynniki, które zadecydowały o przewadze gospodarczej Anglii w okresie rewolucji przemysłowej – wymienić sposoby zastosowania maszyny parowej w przemyśle i transporcie – wskazać największe wady konstytucji Królestwa Polskiego – przedstawić dokonania Królestwa w zakresie gospodarki i edukacji – przedstawić dokonania Królestwa w dziedzinie kultury – omówić przebieg nocy listopadowej – wskazać na mapie miejsca głównych bitew powstania</p>	<p>– pojęcie: amnestia, dekret o uwłaszczeniu, Kulturkampf, rugi pruskie, Komisja Kolonizacyjna – złożoność przyczyn wybuchu powstania styczniowego – związki między sytuacją ziem polskich pod zaborami a tematyką literatury polskiej w I połowie XIX w.</p> <p>Uczeń potrafi: – wskazać na mapie miejsca głównych wystąpień przeciwko porządkowi wiedeńskiemu (do 1830) – przedstawić sytuację panującą w Europie po kongresie wiedeńskim – opisać przebieg rewolucji lipcowej – opisać zmiany w strukturze społecznej, jakie dokonały się pod wpływem rewolucji przemysłowej – omówić założenia konstytucji Królestwa Polskiego – omówić najważniejsze wydarzenia powstania listopadowego – opisać okoliczności narodzin Wielkiej Emigracji – omówić sytuację w Królestwie Polskim i na ziemiach zabranych po upadku powstania listopadowego – omówić sytuację w Królestwie Polskim przed wybuchem powstania styczniowego</p>	<p>– ocenić skutki rewolucji przemysłowej w zakresie przemian ekonomicznych i środowiskowych – opisać warunki życia klasy robotniczej – ocenić skutki rewolucji przemysłowej w zakresie przemian społecznych – sformułować przyczyny stosunku cara Aleksandra I do Polaków po klęsce Napoleona – scharakteryzować zmiany sytuacji politycznej Królestwa do 1825 r. – omówić działalność księcia Ksawerego Druckiego-Lubeckiego – omówić organizację ziem polskich pod panowaniem Prus i Austrii – opisać funkcjonowanie Rzeczypospolitej Krakowskiej – scharakteryzować stosunek różnych grup społeczeństwa polskiego do powstania – przedstawić dokonania polskich wieszczów narodowych – omówić sytuację w zaborze pruskim po upadku powstania listopadowego – opisać przebieg powstania z uwzględnieniem specyfiki działań zbrojnych – przedstawić problem chłopski w czasie</p>	
--	--	--	---	---	--

	<p>po powstaniu listopadowym</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawić okoliczności wybuchu powstania styczniowego – wskazać na mapie miejsca głównych manifestacji patriotycznych w Królestwie oraz zasięg powstania styczniowego 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawić sytuację uczestników powstania listopadowego po zakończeniu walk z Rosją – wyjaśnić przyczyny sporów między stronnictwami politycznymi Wielkiej Emigracji – wymienić bezpośrednie skutki klęski powstania styczniowego – wskazać przejawy autonomii galicyjskiej 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnić, w jaki sposób funkcjonowało tajne państwo – omówić sytuację w Królestwie Polskim po klęsce powstania styczniowego – scharakteryzować program polskiego pozytywizmu 	<p>powstania i sposoby jego rozwiązania</p> <ul style="list-style-type: none"> – opisać politykę władz zaborczych wobec społeczeństwa polskiego w zaborze rosyjskim i pruskim – omówić reakcję Polaków na działania władz Rosji i Prus 	
<p>Dział II Świat w drugiej połowie XIX wieku</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> – daty: 1861, 1871, 1861–1865 – postaci: Camilla Cavoura, Giuseppe Garibaldi, Ottona von Bismarcka, Abrahama Lincolna, Karola Marksa, Marii Skłodowskiej-Curie – ramy chronologiczne kolonializmu i imperializmu <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pojęcia: zjednoczenie oddolne, zjednoczenie odgórne, rasizm, secesja, Unia, Konfederacja, wojna secesyjna, kolonia, kolonializm, imperializm, rasizm, socjalizm, komunizm, marksizm, walka klas, proletariat, rewolucja socjalistyczna, powszechne prawo wyborcze, kultura masowa – dlaczego Włosi dążyli do zjednoczenia – przyczyny istnienia niewolnictwa 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> – daty: 1859, 1860, 1864, 1866, 1870, 1870–1871, 1860, 1861 – postać: Roberta Lee – metody wykorzystywane przez państwa kolonialne w celu podporządkowania sobie kolonizowanych terenów <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pojęcie: wyprawa tysiąca-federacja, abolicjonizm, polityka „pośredniego panowania”, nadprodukcja, kryzys gospodarczy, strajk, partia polityczna, feminizm, sufrażystki – związek między wydaniem proklamacji znoszącej niewolnictwo a przebiegiem działań zbrojnych <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wskazać na mapie główne państwa istniejące na Półwyspie Apenińskim 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> – daty: 1862, 1867, 1865 – postaci: Napoleona III, Wilhelma I, Cecila Rhodes’a <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pojęcia: „czerwone koszule”, Związek Północnoniemiecki, jankes, gubernator, <i>sati</i>, <i>związek zawodowy</i> – wpływ przemian gospodarczych na kształtowanie się socjalizmu i komunizmu <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawić i omówić sytuację polityczną Włoch i Niemiec po kongresie wiedeńskim – omówić sytuację niewolników w USA – porównać stosunek sił Unii i Konfederacji – opisać różne formy oporu wobec kolonizatorów i wyjaśnić przyczyny niepowodzeń tych działań 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> – postać: Williama Shermana <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rolę Camilla Cavoura i Giuseppe Garibaldi w procesie jednoczenia Włoch i Ottona von Bismarcka w procesie jednoczenia Niemiec – pojęcia: Ku Klux Klan, segregacja rasowa, powstanie Mahdiego, koncern, monopol, socjaldemokracja, ateizm, partia robotnicza <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – omówić cele i etapy jednoczenia Włoch i Niemiec – opisać skutki wojny secesyjnej – omówić cele Ku Klux Klanu – przedstawić politykę imperialną Wielkiej Brytanii – omówić i ocenić skutki polityki kolonialnej 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ramy chronologiczne wojen opiumowych – przyczyny wojen opiumowych <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pojęcia: opium, wojny opiumowe – dlaczego okres między latami 70. XIX w. a 1914 r. był nazywany piękną epoką <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dostrzec podobieństwa i różnice w procesie jednoczenia Włoch i Niemiec – przedstawić sytuację czarnoskórych mieszkańców USA po wojnie – omówić przebieg wojen opiumowych – dostrzec wpływ ideologii socjalistycznej na kształtowanie się świadomości społecznej i politycznej robotników – scharakteryzować przyczyny i następstwa

	<p>w południowych stanach USA</p> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wskazać na mapie zjednoczone Królestwo Włoch i obszar Cesarstwa Niemieckiego - wymienić skutki zjednoczenia Włoch i Niemiec dla kontynentu europejskiego - wymienić najważniejsze różnice między Północą a Południem Stanów Zjednoczonych - wymienić przyczyny wojny secesyjnej - wymienić główne mocarstwa kolonialne - wymienić czynniki, które umożliwiły państwom europejskim podporządkowanie sobie w XIX w. większości świata - wymienić skutki XIX-wiecznego imperializmu - wymienić główne założenia idei socjalizmu i komunizmu - wyjaśnić, w jaki sposób kobiety w XIX w. walczyły o prawa wyborcze - przedstawić główne nurty życia politycznego pod zaborami na przełomie XIX i XX w. - wymienić skutki rewolucji 1905 roku na ziemiach polskich <p>Uczeń zna:</p>	<p>przed zjednoczeniem Włoch</p> <ul style="list-style-type: none"> - lokalizować na mapie najważniejsze miejsca i obszary związane z kolejnymi etapami jednoczenia Włoch i Niemiec - przedstawić okoliczności, w których doszło do secesji 11 stanów Południa - wskazać na mapie najważniejsze miejsca związane z przebiegiem wojny secesyjnej - wskazać cechy charakterystyczne kolonializmu od XV do XVIII w. - wyjaśnić przyczyny i sytuować w przestrzeni kierunki oraz zasięg ekspansji kolonialnej państw europejskich w XIX w - wskazać najważniejsze błędy w poglądach wyrażanych przez Karola Marksa - wymienić cele, do których dążyli robotnicy, i stosowane przez nich metody walki. <p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - postacie: Stanisława Wojciechowskiego, Wincentego Witosa - okres narodzin ruchu narodowego na ziemiach polskich <p>Uczeń rozumie:</p>	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawić następstwa polityczne i kulturowe ekspansji kolonialnej - wskazać na mapie tereny skolonizowane przez główne państwa europejskie- opisać funkcjonowanie gospodarek uprzemysłowionych krajów Europy - przedstawić poglądy Karola Marksa - przedstawić nowe zjawiska kulturowe, w tym narodziny kultury masowej i przemiany obyczajowe <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pojęcia: antysemityzm, egoizm narodowy <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisać zmiany w sposobie rozumienia narodu w okresie rewolucji francuskiej i wojen napoleońskich - scharakteryzować program polityczny Narodowej Demokracji <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pojęcie: bojówka - podłoże i charakter konfliktu między endecją a PPS <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnić okoliczności i charakter konfliktu między przedstawicielami Narodowej Demokracji a Polskiej Partii Socjalistycznej 	<p>prowadzonej przez państwa europejskie</p> <ul style="list-style-type: none"> - przedstawić sytuację robotników do lat 80. XIX w. - omówić zmiany w położeniu robotników w XIX w., - omówić sytuację kobiet w I połowie XIX w. - omówić metody i efekty walki kobiet o zrównanie w prawach z mężczyznami <p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - postacie: Róży Luksemburg, Feliksa Dzierżyńskiego <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - scharakteryzować strukturę narodową ziem polskich w II połowie XIX w. - opisać formowanie się ruchu socjalistycznego i ludowego na ziemiach polskich - opisać działalność Polskiego Stronnictwa Ludowego <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - omówić przebieg rewolucji 1905 roku na ziemiach polskich - wskazać okoliczności, które doprowadziły do porażki rewolucji 1905 roku - wskazać mocne i słabe strony rewolucji 1905 roku na ziemiach polskich 	<p>procesu demokratyzacji życia politycznego</p> <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wpływ idei nacjonalizmu i socjalizmu na kształtowanie się polskiego ruchu politycznego <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dostrzec różnice między programami różnych partii socjalistycznych - przedstawić i ocenić dokonania Polaków w ostatnich latach zaborów
--	--	---	--	---	---

	<p>– postacie: Romana Dmowskiego, Józefa Piłsudskiego</p> <p>– główne cele narodowej demokracji</p> <p>– założenia programowe Polskiej Partii Socjalistycznej, Socjaldemokracji Królestwa Polskiego i Litwy oraz Polskiego Stronnictwa Ludowego</p> <p>Uczeń zna:</p> <p>– daty: 22 I 1905, 1905–1907</p> <p>– przyczyny rewolucji 1905 roku w Rosji i w Królestwie Polskim</p> <p>Uczeń rozumie:</p> <p>– pojęcie: „krwawa niedziela”</p>	<p>– pojęcia: świadomość narodowa, nacjonalizm, endecja, realizm polityczny</p> <p>Uczeń potrafi:</p> <p>– wyjaśnić, w jaki sposób narodowcy realizowali ideę realizmu politycznego</p> <p>Uczeń zna:</p> <p>– postulaty Polskiej Partii Socjalistycznej</p> <p>Uczeń potrafi:</p> <p>– wymienić osiągnięcia Polaków w pierwszym okresie rewolucji</p>			
Dział III I wojna światowa	<p>Uczeń zna:</p> <p>– daty: 28 VI 1914, 28 VII 1914, 3 III 1917, 6/7 XI 1917, II 1917, IV 1917, 11 XI 1918, 5 XI 1916</p> <p>– postać: arcyksięcia Franciszka Ferdynanda, Włodzimierza Lenina, Józefa Hallera</p> <p>– okoliczności przystąpienia USA do wojny</p> <p>Uczeń rozumie:</p> <p>– pojęcia: trójprzymierze (państwa centralne), trójporozumienie (ententa), rewolucja</p>	<p>Uczeń zna:</p> <p>– daty: 1882, 1907, 1914, XI 1917 – III 1918, III 1918, VIII 1914, 6 VIII 1914, I 1918, VI 1918</p> <p>– postać: Woodrowa Wilsona</p> <p>– główne założenia programu politycznego Rządu Tymczasowego i bolszewików</p> <p>– postanowienia dekretów o pokoju i o ziemi oraz pokoju brzeskiego</p> <p>– treść odezwo wydanych przez dowództwa wojsk państw zaborczych</p> <p>– treści dotyczące sprawy polskiej w orędziu Wilsona i deklaracji wersalskiej</p>	<p>Uczeń zna:</p> <p>– daty: 1915, VI 1917, 1917</p> <p>Uczeń rozumie:</p> <p>– pojęcia: państwo militarystyczne, kocioł bałkański, wyścig zbrojeń, „zbrojny pokój”, plan Schlieffena, alianci, dzika demobilizacja, pandemia</p> <p>– znaczenie określenia: „wrzenie w bałkańskim kotle”, Duma, ofensywa Brusilowa, zamach stanu, aneksja, błękitna armia, Komitet Narodowy Polski, Rada Regencyjna</p> <p>– przyczyny niepowodzenia planu Schlieffena</p> <p>– znaczenie orędzia Wilsona i deklaracji</p>	<p>Uczeń rozumie:</p> <p>– pojęcia: wywiad, ultimatum, propaganda, Prusy Wschodnie, Legion Puławski</p> <p>– złożoność przyczyn, które doprowadziły do wybuchu I wojny światowej</p> <p>– z czego wynikał entuzjazm ludności państw europejskich na wieść o wybuchu wojny</p> <p>Uczeń potrafi:</p> <p>– opisać przygotowania państw europejskich do wybuchu wojny</p> <p>– opisać postawy społeczeństw państw</p>	<p>Uczeń rozumie:</p> <p>– w jaki sposób propaganda kształtowała opinię społeczeństw oraz wizerunek wroga</p> <p>– rolę propagandy jako środka umożliwiającego zdobycie władzy</p> <p>Uczeń potrafi:</p> <p>– dostrzec elementy propagandowe w sposobie przedstawiania przeciwnika podczas I wojny światowej</p> <p>– dostrzec złożoność problemu związanego z odpowiedzialnością państw europejskich za wybuch I wojny światowej</p>

	<p>lutowa, bolszewicy, rewolucja październikowa, Rosja Radziecka, nieograniczona wojna podwodna</p> <p>– pojęcia: Pierwsza Kompania Kadrowa, Legiony Polskie</p> <p>Uczeń potrafi:</p> <p>– wskazać na mapie państwa należące do wrogich bloków polityczno-militarnych i ich sojuszników</p> <p>– wymienić główne wydarzenia związane z przebiegiem działań zbrojnych na froncie wschodnim</p> <p>– wyjaśnić, co chcieli osiągnąć Niemcy, ogłaszając nieograniczoną wojnę podwodną</p>	<p>– rodzaje broni zastosowane podczas walk na frontach I wojny światowej</p> <p>Uczeń rozumie:</p> <p>– pojęcia: wojna błyskawiczna, wojna manewrowa, wojna pozycyjna, Rząd Tymczasowy, rady delegatów robotniczych i żołnierskich, dwuwładza, pokój brzeski, kryzys przysięgowy, deklaracja wersalska</p> <p>– wpływ przystąpienia USA do wojny na przebieg konfliktu</p> <p>Uczeń potrafi:</p> <p>– wymienić główne przyczyny narastania konfliktów między państwami europejskimi na przełomie XIX i XX w.</p> <p>– wskazać na mapie linie frontu wschodniego w poszczególnych latach konfliktu</p> <p>– wskazać na mapie najważniejsze wydarzenia na froncie zachodnim</p> <p>– wymienić państwa, które powstały na gruzach Austro-Węgier</p> <p>– przedstawić polski czyn zbrojny podczas I wojny światowej</p>	<p>wersalskiej dla sprawy polskiej</p> <p>Uczeń potrafi:</p> <p>– wyjaśnić przyczyny i wskazać obszary rywalizacji między państwami europejskimi</p> <p>– opisać sytuację panującą na Bałkanach</p> <p>– przedstawić okoliczności, w jakich doszło do wybuchu I wojny światowej</p> <p>– scharakteryzować specyfikę działań wojennych</p> <p>– wyjaśnić polityczne i społeczno-gospodarcze przyczyny wybuchu rewolucji w Rosji</p> <p>– opisać przebieg rewolucji lutowej i październikowej</p> <p>– scharakteryzować okres dwuwładzy w Rosji</p> <p>– opisać bezpośrednio następstwa rewolucji październikowej</p> <p>– opisać przebieg działań zbrojnych na froncie zachodnim w 1916 r.</p> <p>– opisać stosunek Amerykanów do toczącej się w Europie wojny</p> <p>– omówić sytuację panującą na froncie zachodnim w 1918 r.</p> <p>– wyjaśnić i opisać międzynarodowe uwarunkowania sprawy polskiej</p> <p>– wyjaśnić przyczyny i przebieg kryzysu przysięgowego</p>	<p>europejskich wobec wybuchu wojny</p> <p>– opisać przebieg działań zbrojnych w 1914 r.</p> <p>– opisać sytuację polityczną i gospodarczą Rosji na początku XX w.</p> <p>– opisać działalność Włodzimierza Lenina</p> <p>– wyjaśnić powody wzrostu poparcia dla bolszewików w społeczeństwie rosyjskim</p> <p>– omówić politykę wewnętrzną i zewnętrzną bolszewików po przejęciu władzy w Rosji</p> <p>– dostrzec konsekwencje wojny wynikające z typu prowadzonych działań zbrojnych</p> <p>– opisać okoliczności zakończenia I wojny światowej</p> <p>– opisać proces rozpadu Austro-Węgier w ostatnim etapie wojny</p> <p>– opisać kulturowe i cywilizacyjne skutki I wojny światowej</p> <p>– scharakteryzować stosunek państw zaborczych do sprawy polskiej na początku i w czasie I wojny światowej</p> <p>– opisać zmiany stanowiska państw centralnych oraz Rosji i pozostałych państw ententy w stosunku do sprawy polskiej na przełomie 1916 i 1917 r.</p>	<p>– dostrzec wpływ jednostki na losy państw i społeczeństw na przykładzie działalności Włodzimierza Lenina</p> <p>– dostrzec wpływ nowych rodzajów broni na przebieg działań wojennych</p> <p>– przedstawić polityczny, kulturowy i cywilizacyjny obraz Europy po zakończeniu</p> <p>– ocenić wysiłek zbrojny Polaków</p> <p>– opisać działalność polityków Narodowej Demokracji we Francji konfliktu</p>
--	---	--	--	---	--

			- omówić sytuację Polaków pod koniec 1917 r.		
Dział IV Świat w dwu- dziesięcioleciu międzywojennym	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - daty: I 1918, VI 1919, 1919-1933, 1933-1945 - postanowienia traktatu wersalskiego w sprawie Niemiec - postać: Adolfa Hitlera, Józefa Stalina - główne założenia ideologii narodowego socjalizmu <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pojęcia: „wielka trójka”, traktat wersalski, ład wersalski, wielki kryzys, Republika Weimarska, narodowy socjalizm (nazizm), obóz koncentracyjny, Trzecia Rzesza, Führer, Armia Czerwona, łagry, Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich (ZSRR), kult jednostki - cele polityki Stalina - zbrodniczy charakter działalności Stalina <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnić, do czego dążyły zwycięskie mocarstwa po zakończeniu I wojny światowej - wyjaśnić, czym był ład wersalski - wskazać na mapie nowe państwa powstałe po I wojnie światowej 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - datę: 1929, 1918, 1921, 1929, 1932-1933 - postać: Davida Lloyd George'a - przyczyny wielkiego kryzysu gospodarczego - główne cechy państwa totalitarnego - daty: - główne założenia komunizmu wojennego i gospodarki centralnie planowanej - założenia polityki NEP-u - dane liczbowe związane ze zbrodniczą działalnością NKWD oraz z wielką czystką <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pojęcia: obszar zdemilitaryzowany, izolacjonizm, zasada samostanowienia narodów, NSDAP, państwo totalitarne (totalitaryzm), militarizm, antysemityzm, komunizm wojenny, Nowa Polityka Ekonomiczna (NEP), centralne planowanie, uprzemysłowienie, kolektywizacja, wielki głód, NKWD, wielka czystka - związek między sytuacją gospodarczą a radykalizacją społeczeństwa niemieckiego <p>Uczeń potrafi:</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - datę: 1933, 1919, 1923, 1928, 1929, 1933, 1934, 1938, 1922, 1924 <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pojęcia: kontrybucja, krach, <i>Mein Kampf</i>, ustawy norymberskie, noc kryształowa - dlaczego ład wersalski był poddawany krytyce - pojęcia: „czerwoni”, „biali”, czerwony terror, Czeka, kułacy - wpływ totalitaryzmu sowieckiego na każdą dziedzinę życia obywateli <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnić, jak zmieniał się stosunek Amerykanów do spraw europejskich - omówić sytuację gospodarczą Europy i USA po zakończeniu I wojny światowej - opisać okoliczności powstania Republiki Weimarskiej - omówić drogę Hitlera do władzy - wskazać cechy niemieckiego państwa totalitarnego - scharakteryzować politykę nazistów wobec Żydów - opisać przebieg wojny domowej w Rosji - przedstawić okoliczności powstania Związku 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dlaczego między zwycięskimi państwami istniała sprzeczność interesów - pojęcia: hiperinflacja, pucz, gestapo, SA, SS - stronnictwa walczące z komunistami podczas wojny domowej <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisać okoliczności wielkiego kryzysu - omówić sytuację Niemiec po I wojnie światowej - scharakteryzować sytuację gospodarczą Republiki Weimarskiej - przedstawić okoliczności i skutki puczu monachijskiego - omówić założenia polityki Trzeciej Rzeszy i ich realizację - scharakteryzować etapy formowania się systemu socjalistycznego w Rosji - opisać funkcjonowanie komunizmu wojennego w Rosji - opisać przebieg procesów uprzemysłowienia i kolektywizacji rolnictwa w ZSRR 	<ul style="list-style-type: none"> - zinterpretować i ocenić ideologię narodowego socjalizmu (nazizmu) - dostrzec wpływ totalitaryzmu na funkcjonowanie społeczeństwa oraz relacje między jego członkami - ocenić system totalitarny w ZSRR

	<ul style="list-style-type: none"> - wymienić najważniejsze przejawy i skutki wielkiego kryzysu - dostrzec zagrożenia dla demokracji na przykładzie sposobu przejęcia władzy przez Hitlera w Niemczech - wyjaśnić przyczyny sukcesu komunistów w wojnie domowej - przedstawić skutki uprzemysłowienia i kolektywizacji rolnictwa - wymienić różne przejawy uwielbienia dla Stalina 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienić najważniejsze powody krytyki ładu wersalskiego - wskazać na mapie państwa krytykujące ład wersalski - dostrzec przyczyny wzrostu popularności Hitlera w społeczeństwie niemieckim 	<p>Socjalistycznych Republik Radzieckich</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisać funkcjonowanie systemu totalitarnego w ZSRR - opisać cele i metody działania NKWD 		
<p>Dział V II Rzeczpospolita - formowanie państwa</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 10 XI 1918, 11 XI 1918, 10 II 1919, 20 II 1920, 17 III 1921 - postać: Ignacego Paderewskiego Stanisława Wojciechowskiego, Władysława Grabskiego - główne założenia ustrojowe państwa polskiego w myśl Konstytucji marcowej <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pojęcia: Orląta Lwowskie, powstanie wielkopolskie, powstania śląskie, szkoła powszechna - z czego wynikały niekorzystne decyzje konferencji pokojowej w sprawie granic Polski - czym kierowali się mieszkańcy Śląska, 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - datę: 1923 - postać: Jędrzeja Moraczewskiego - wyniki plebiscytu w sprawie przynależności terytorialnej Śląska, - najważniejsze dane statystyczne dotyczące II Rzeczpospolitej - prawa i wolności obywatelskie zagwarantowane w Konstytucji marcowej <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pojęcie: Rada Regencyjna, bunt generała Żeligowskiego, hiperinflacja, reformy Grabskiego, reforma walutowa, złoty polski, Bank Polski, reforma rolna - zagrożenia wynikające z istnienia rządu Jędrzeja Moraczewskiego 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 6/7 XI 1918, 1919, I 1919, VII 1920 - wyniki plebiscytu na Warmii i Mazurach - postać: Ignacego Daszyńskiego, Symona Petlury, Lucjana Żeligowskiego - ugrupowania rywalizujące o władzę na ziemiach polskich - strukturę systemu edukacji po reformie Jędrzejewiczowskiej <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pojęcia: Polska Organizacja Wojskowa, lewica, prawica, Rada Obrony Państwa, apel „Ojczyzna w niebezpieczeństwie!”, reforma Jędrzejewiczowska, emisja, parcelacja, traktat o ochronie mniejszości 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wpływ jednostki na losy państwa na przykładzie postaci Józefa Piłsudskiego - związek między zmianą relacji z Ukrainą a przebiegiem walk między Polakami a Armią Czerwoną - na czym polegały plany polityczne komunistycznych władz radzieckich <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - omówić działalność rządu Jędrzeja Moraczewskiego - omówić stosunek państw zachodnich do granic polskich - omówić przebieg powstań śląskich - wyjaśnić, z czego wynikały negatywne 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - omówić sytuację międzynarodową i jej wpływ na wydarzenia na ziemiach polskich jesienią 1918 r. - opisać działalność ugrupowań rywalizujących o władzę na ziemiach polskich <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dostrzec konflikt interesów między oczekiwaniami Polaków dotyczącymi granic państwa polskiego a dążeniami narodów sąsiednich - dostrzec zagrożenia dla państwa polskiego powstałe w trakcie formowania się jego granic - dostrzec zagrożenia dla integralności państwa wynikające z wielonarodowości

<p>walcząc o przynależność tego obszaru do Polski</p> <ul style="list-style-type: none"> - daty: 1 XI 1918, 26 XII 1918, VI 1919, VIII 1919, VIII 1920, III 1921, V 1921 - postać: Wojciecha Korfantego - decyzje paryskiej konferencji pokojowej w sprawie granic Polski - przyczyny powstań śląskich - daty: 13-16 VIII 1920, III 1921 - postanowienia pokoju ryskiego - pojęcia: Bitwa Warszawska, Cud nad Wisłą, pokój ryski - znaczenie Bitwy Warszawskiej dla ocalenia państwowości polskiej - pojęcia: państwo wielonarodowe, Konstytucja marcowa, republika parlamentarna <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnić, co się wydarzyło 11 listopada 1918 r.- wskazać na mapie decyzje terytorialne konferencji pokojowej w sprawie granic Polski - wskazać na mapie ostateczne granice II Rzeczypospolitej - wymienić państwa sąsiednie będące wrogami i przyjaciółmi Polski 	<ul style="list-style-type: none"> - pojęcia: wolne miasto, plebiscyt - przyczyny korzystnego dla Niemców wyniku plebiscytu - wpływ trzeciego powstania śląskiego na ostateczny kształt granicy polsko-niemieckiej na Śląsku <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisać okoliczności, w jakich doszło do odrodzenia państwa polskiego - wskazać na mapie miejsca powstania pierwszych ośrodków władzy państwowej - dostrzec tragizm walk prowadzonych o Lwów - wskazać na mapie obszar plebiscytowy na Śląsku - przedstawić decyzje alianckiej komisji plebiscytowej w sprawie Śląska - wskazać na mapie obszary Śląska przyznane Polsce - przedstawić przebieg i skutki Bitwy Warszawskiej - wyjaśnić przyczyny buntu gen. Żeligowskiego - wskazać na mapie teren Wileńszczyzny - wyjaśnić, jaki wpływ na gospodarkę miały walki prowadzone na ziemiach polskich w latach 1914-1921 - wskazać mocne i słabe strony ustroju II Rzeczypospolitej w myśl 	<p>narodowych, reforma Jędrzejewiczowska, emisja, parcelacja</p> <ul style="list-style-type: none"> - wpływ Józefa Piłsudskiego na uspokojenie sytuacji na ziemiach polskich - trudności wynikające z realizacji zasady samostanowienia narodów na obszarze Ukrainy - przyczyny utraty przez Polskę Zaolzia oraz wyników plebiscytu na Warmii i Mazurach <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przedstawić okoliczności powołania rządu Ignacego Daszyńskiego - opisać przebieg walk na obszarze Galicji w listopadzie 1918 r. - omówić przyczyny i przebieg powstania wielkopolskiego - opisać okoliczności, w jakich doszło do utraty przez Polskę Zaolzia - opisać sytuację panującą na Ukrainie w 1919 r. - wyjaśnić przyczyny i okoliczności wybuchu wojny między Polską a Rosją Radziecką - wskazać na mapie obszary walk w I połowie 1919 r. - scharakteryzować strukturę narodowościową i społeczną II Rzeczypospolitej 	<p>relacje między Polską a Niemcami i Czechosłowacją</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisać przebieg wyprawy kijowskiej - omówić przebieg radzieckiej ofensywy w 1920 r. - dostrzec zagrożenie dla państwowości polskiej wynikające z ofensywy Armii Czerwonej - omówić okoliczności zakończenia wojny polsko-radzieckiej - dostrzec różnice gospodarcze, kulturowe i społeczne utrudniające unifikację ziem polskich - scharakteryzować główne postanowienia Konstytucji marcowej i omówić wprowadzony przez nią ustrój państwa - omówić funkcjonowanie systemu edukacji w pierwszych latach istnienia Rzeczypospolitej i po 1932 r. - omówić funkcjonowanie systemu edukacji w pierwszych latach istnienia Rzeczypospolitej i po 1932 r. 	<p>społeczeństwa II Rzeczypospolitej</p> <ul style="list-style-type: none"> - ocenić podstawowe założenia reform Władysława Grabskiego
--	--	--	---	---

		<p>postanowień Konstytucji marcowej</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawić podstawowe założenia reform Władysława Grabskiego 			
<p>Dział VI II Rzeczpospolita – sukcesy i niepowodzenia</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> – daty: 12–14 V 1926, 1926–1939, 1935 – postać: Ignacego Mościckiego, Eugeniusza Kwiatkowskiego – przyczyny niezadowolenia ludności z sytuacji panującej w państwie polskim – sąsiadów II Rzeczpospolitej – postanowienia układów w Rapallo i Locarno – postanowienia paktu o nieagresji z ZSRR – główne mniejszości narodowe zamieszkujące II Rzeczpospolitą oraz ich liczebność <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pojęcia: sejmokracja, zamach majowy, autorytaryzm, sanacja, układ w Rapallo, układ w Locarno, pakt o nieagresji z ZSRR, deklaracja o nieagresji, polityka równowagi, magistrala węglowa, Centralny Okręg Przemysłowy (COP) <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wskazać na mapie II Rzeczpospolitą i jej sąsiadów 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> – daty: 1921, 1922, 1925, 1932, 1934 – postać: Józefa Becka <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pojęcie: Pierwszy Marszałek Polski, wojna celna – z czego wynikało niekorzystne położenie geopolityczne państwa polskiego w okresie międzywojennym – przyczyny trudności gospodarczych państwa polskiego <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – omówić przyczyny, przebieg i skutki zamachu majowego – wymienić grupy popierające zamach majowy i sprzeciwiające się mu – wyjaśnić przyczyny wybuchu wojny celnej z Niemcami – wyjaśnić, w jakim celu obóz sanacji prowadził politykę równowagi – wyjaśnić przyczyny podjęcia decyzji o budowie portu w Gdyni – opisać rozwój kina w Polsce w okresie międzywojennym 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> – okoliczności, które poprzedziły zamach majowy w Polsce – daty: III 1938, 2 X 1938, – 1926, 1926–1933, 1926–1929, 1929–1935, 1936, 1895, 1924, 1926, 1932, 1938 – postaci: Józefa Kostrzewskiego, Eugeniusza Romera, braci Lumière <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – argumenty, które skłoniły Piłsudskiego do przeprowadzenia zamachu majowego – jaki wpływ na międzynarodową pozycję Polski miały układy w Rapallo i Locarno – z czego wynikała pozorna poprawa położenia międzynarodowego Polski po dojściu Hitlera do władzy w Niemczech – pojęcie: Organizacja Ukraińskich Nacjonalistów (OUN), szkoła lwowsko-warszawska <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – opisać sytuację panującą w państwie polskim do 1925 r. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> – bilans ofiar starć podczas walk między stroną rządową a oddziałami wiernymi Piłsudskiemu – najważniejsze zakłady zlokalizowane w obrębie Centralnego Okręgu Przemysłowego – przedstawicieli polskiej literatury, sztuki oraz polskich aktorów okresu międzywojennego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – z czego wynikała niechęć Piłsudskiego do zbiorowych układów bezpieczeństwa – dlaczego przebieg wielkiego kryzysu był na ziemiach polskich dotkliwszy niż w innych krajach <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – scharakteryzować ustrój autorytarny – porównać autorytarny sposób rządzenia z demokratycznym i totalitarnym – opisać rządy sanacji – omówić stosunki dyplomatyczne Polski z sąsiadami oraz z Francją 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenić system autorytarny w Polsce – ocenić postać Marszałka Józefa Piłsudskiego i jego dokonania – dostrzec związek między agresywną polityką Hitlera a realizacją celów dyplomacji polskiej – ocenić politykę prowadzoną przez II Rzeczpospolitą w 1938 r. – dostrzec wpływ istnienia portu w Gdyni i magistrali węglowej na sytuację gospodarczą państwa polskiego – omówić i ocenić politykę narodowościową władz II Rzeczpospolitej z punktu widzenia mniejszości ukraińskiej i żydowskiej – omówić osiągnięcia polskiej literatury okresu międzywojennego

	<ul style="list-style-type: none"> - wskazać Gdynię na mapie - wskazać na mapie położenie Centralnego Okręgu Przemysłowego - dostrzec wpływ radia na życie mieszkańców Polski międzywojennej 		<ul style="list-style-type: none"> - opisać stosunek rządów sanacji do opozycji - przedstawić okoliczności podpisania układów w Rapallo i Locarno - wymienić skutki wojny celnej z Niemcami - opisać przebieg procesu powstawania miasta i portu - omówić przebieg i skutki wielkiego kryzysu na ziemiach polskich - przedstawić działalność mniejszości ukraińskiej i żydowskiej w Polsce - przedstawić dokonania wybitnych polskich naukowców 	<ul style="list-style-type: none"> - opisać politykę zagraniczną obozu sanacji - podać przykłady łamania postanowień traktatu wersalskiego przez Niemcy i wyjaśnić ich wpływ na polską politykę - opisać sytuację gospodarczą Polski w latach 1926-1929 - wyjaśnić, jaki wpływ na gospodarkę polską miała budowa COP-u - omówić działalność szkoły lwowsko-warszawskiej - omówić dokonania polskich twórców sztuki okresu międzywojennego 	
Dział VII Ku wojnie	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - daty: 1935-1939, 1937, III 1938, IX 1938, 23 VIII 1939, 25 VIII 1939 - postaci: Joachima von Ribbentropa, Wiaczesława Mołotowa - państwa będące sojusznikami Trzeciej Rzeszy - żądania Hitlera wobec Polski - postanowienia paktu Ribbentrop-Mołotow <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pojęcia: <i>Anschluss</i>, układ monachijski, pakt Ribbentrop-Mołotow <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przedstawić cele polityki Hitlera 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - decyzję układu monachijskiego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przyczyny prowadzenia przez państwa zachodnie polityki ustępstw wobec Hitlera <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wskazać na mapie okręg sudecki 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - daty: 1935, 1936, X 1938, III 1939, IV 1939 - postać: Neville'a Chamberlaina <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pojęcia: remilitaryzacja Nadrenii, oś Berlin-Rzym-Tokio <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - omówić kroki podejmowane przez władze Trzeciej Rzeszy w celu zniesienia „dyktatu” wersalskiego - przedstawić okoliczności, w jakich doszło do <i>Anschlussu</i> Austrii - omówić okoliczności rozpadu Czechosłowacji - przedstawić reakcję państw zachodnich na 	<p>Uczeń rozumie:- pojęcia: pakt antykominternowski, Wehrmacht</p> <ul style="list-style-type: none"> - związek między podpisaniem paktu o nieagresji między Trzecią Rzeszą i ZSRR a wybuchem II wojny światowej <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienić etapy formowania się państw osi - wyjaśnić okoliczności konfliktu między Trzecią Rzeszą a Czechosłowacją o okręg sudecki - omówić relacje między Polską a Niemcami w pierwszych miesiącach 1939 r. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ocenić stanowisko rządu polskiego wobec żądań Hitlera

	<ul style="list-style-type: none">- wymienić państwa uczestniczące w konferencji w Monachium- wskazać na mapie terytoria opanowane przez Trzecią Rzeszę		agresję Hitlera wobec Czechosłowacji		
--	--	--	--------------------------------------	--	--